

Grško-turška vojska.

Pokazalo se je, da bitke pri Matiju, o kateri smo zadnjič poročali niti ni bilo. Grški prestolonaslednik in njegov generalni štab sta le vsled svoje nezmožnosti zmešala vso vojsko. Kar brez vsakega povoda je prestolonaslednik dal na večer znamenje, da naj se vojska umakne. Grki so menili, da se Turki v takem številu bližajo, da se ni zoperstaviti. Nastala je največja zmešnjava. Posamezni oddelki grških čet so celo na svoje ljudi streljali meneč, da so Turki. Umevno kako lahko stališče so imeli Turki, da so prodrli dalje. Grki so se umaknili do Farsala, da se tam koncentrujejo in postavijo v bran. Kako pa morejo vplivati zadnji porazi na grško vojsko, se ve. Pravega poguma nimajo več, tembolj drzoviti so pa Turki, ki čedalje bolj napredujejo. Turki pa pred vsem zato hite z vojevanjem, ker bi čim preje radi naredili konec vojski in to z ozirom na velike stroške, katere provzroča vojska. Tudi že Farsalu prete Turki in grška vojska se že umika. Poročila vedo že povedati, da je Farsal že izgubljen in da Grki hite proti gorovju Otrys, kjer je naravna obrambena črta. Dolgo ne more biti več, da pride do odločilne bitke.

V Epiru, kjer je grška vojska imela srečo, tam se je baje tudi morala umakniti turški sili.

Grško brodovje, v katero je Grška stavila toliko zaupanje, pa brez namena vesla sem pa tja po morji. Le par turških vasij je bombardovalo, kar pa more biti brez vpliva na celo vojsko. Turško brodovje neče iz pristana. Turčija se zadovolji pač z uspehi na suhem.

Na vsej črti torej je Grška jako na slabem. Tudi vstaja v Epiru, Makedoniji in Albaniji se ne vname, na katero je toli računala Grška. Ondotni Grki so pač previdni. Ko vidijo, da se Grški slaba godi, nečejo po nepotrebnem napravljati homatij, ki bi utegnile vsled premoči Turške biti za nje usodepolne.

Kako se jenja grško-turška vojna, o tem razpravlja se vse križem. Velevlasti bi rade posredovale, a niti Grška niti Turška jih ne pozove v to. Sploh je Turška postala vsled mnogih pridobitev precej prevzetna in stavila bi ob sklepanju miru najbrže take zahteve, katerim bi velevlasti ne mogle ustreči, posebno ker so principijelno proti temu, da bi se Turška pomnožila za kak kos sveta. Grška računa na slabo finančno stran Turške, meneč, da mora ta končno opešati in za to ne odjenja od vojske.

Politični pregled.

Državni zbor zopet zboruje. Že v prvih sejah so bile hude debate. Posebno o predlogih glede jezikovnih naredeb je bila razprava jako burna. Levičarji in narodni Nemci so za svoje predloge zahtevali nujnost. Mej drugim predlagali so celo, da se toži ministerstvo, ker je z jezikovnimi naredbami kršilo zakon. Levičarji so bili tako razburjeni, da so pretili, da preprečijo na razne načine vsako redno delovanje državnega zbora, ako se jezikovni naredbi ne prekličeta. Pokazalo se je pa hitro, da vsi niso za tako skrajno postopanje. Liberalni veleposestniki in pa del narodnih Nemcev nikakor ne

gredo do skrajne meje. Zato pa boj proti jezikovnim naredbama vladi ni posebno nevaren. Nujnost predlogov se je odklonila. Odklonila se je tudi nujnost predloga socijalnih demokratov glede razpusta železniške organizacije. Pri tem predlogu je bila zlasti huda debata mej krščanskimi socijalisti in socijalnimi demokrati, ki so drug drugemu sebičnost očitali.

Verska šola. Ebenhoch in Dipauli stavila sta predlog o premembi šolskega zakona v verskih šolah. Ta predlog daje deželni zbor večje pravice. Kjer bode deželni zbor sklenil, se bode tudi cerkvi dal veliko večji vpliv v šoli. Tako bode cerkveni dostojanstveniki imeli tudi govoriti pri določevanju šolskih knjig. Če se ta predlog vsprejme, dobe nekatere dežele popolno versko šolo, kakor jo zahtevajo avstrijski škofje. V drugih deželah, kjer je liberalna večina v deželnem zboru, pa ostane vse pri starem. Sicer pa ni dosti upanja, da bi se ta predlog kmalu rešil. Vlada ni zanj. Srednja stranka gospodske zbornice je tudi se že izrekla proti taki premeni šolskih zakonov.

Boj proti jezikovnim naredbam. — V nedeljo imeli so narodni Nemci v Libereah, liberalni pa v Toplicah na Češkem svoja shoda, na katerih so ugovarjali jezikovnim naredbam. Zabavljali so grozno proti vladi in tožili o zatiranju nemštva v Avstriji. Sklenili so delati na to, da vse nemške občine in okrajni zastopi sklenejo prošnje za odpravo jezikovnih naredeb. Vsaka občina naj pošlje na Dunaj moža, ki bode to prošnjo izročil poslancu svojega volilnega okraja. Poleg tega naj se iz teh odposlancev izbere nekaj mož, ki pojdejo v tej stvari tudi k cesarju. Mi jako dvomimo, da bi bile nemške občine pripravljene odpošiljati odposlance na Dunaj. Doma že ta ali ona občina sklene protest proti jezikovni naredbi, a če bode pa treba kaj žrtovati, se bodo pa že premislili.

Avstroogerska pogodba. — Pogajanja avstrijske in ogerske kvotne deputacije glede visokosti doneska k skupnim državnim troškom so se razbila. Ogri nočejo nič več plačati, nego so plačevali dosedaj. Sedaj ne bode drugzega kazalo, da za jedno leto to razmerje določi cesar. Sploh je pa avstrijska vlada vodila pogajanja z Ogri jako nespretno. Dovolila je Ogrom mnogo ugodnosti, vprašanje o donesku k skupnim državnim troškom je pa pustila nerešeno. Ko so Ogri dosegli, kar so želeli, seveda niso hoteli glede omenjenega doneska ničesa prijenjati. Vse kaže, da nova avstroogerska pogodba ne bode za našo državno polovico ugodnejša od sedanje. Ogri so pogajanja bili tudi vse drugače pripravljeni začeli nego avstrijska vlada.

Volitve na Hrvaškem vršile se bodo dne 17. t. m. Opozicija nima dosti upanja, da bi pridobila kaj mandatov. Na Hrvaškem volitve niso svobodne, temveč jih vlada vselej tako vodi, da jej več ne oditi ne more. Vlada hrvaška je baje že naprej odločila, kolikim opozicijskalcem in kje bode pustila zmagati. Nekaj opozicijskalcov jej je še ljubo v zbornici, da more reči, volitve so se svobodno vršile, drugače bi gotovo ne bili voljeni taki vladni nasprotniki.

Socijalizem se je silno razširil mej slavonskimi kmeti. Zanesli so ga največ tuji agitatorji. Kmetje so se že posvetovali, kdaj da udarijo po gospodi. Sedaj pa vlada odločno postopa proti socijalistom. Njih list in njih društva je zatrla agitatorje pozaprla. Na stotine kmetov je tudi zaprtih. Kdor je količkaj sumljiv socijalizma, ga takoj zapro.

Rusija in Avstrija. — Avstrijski cesar je bil najsi-jajneje sprejet na ruskem dvoru v Peterburgu. Napitnice obeh cesarjev, pri slavnostnem obedu so obudile veliko senzacijo po vseh listih. Ruski car je napil našemu cesarju v francoskem jeziku. Zahvalil se mu je najpreje za nov dokaz odkritosrčnega prijateljstva, ki veže oba vladarja, ter na to izjavil, da je to prijateljstvo utrjeno v nazorih in načelih, ki merijo na zagotovitev mirovnih dobrot za narode. Avstrijski cesar pozna čuvstva, ki jih car goji za njega, in posebno važnost, ki jo polaga na popolno solidarnost mej monarhi v do-

sego vzvišenega namene. Car je napil na zdravje cesarja cesarice in cesarske rodbine. — Cesar Fran Josip je odgovoril da je globoko ginjen vsled ljubeznivega, pristranskega vsprejema, ki se mu je pripravljaj, kar je stopil čez deželno mejo pristrano in odkrito se zahvaljuje za to in se veseli uvideti v tem nov dokaz prijateljstva, ki sloni na čustvih mejsebojnega spoštovanja in lojalnosti, prijateljstva, ki je narodom najboljši porok miru in blagostanja. Popolno pripravljen in vnet za zmago te stvari se bodi vedno srečnega čutil, da sme računati na dragoceno pomoč ruskega carja; prepričan o uspehu skupnega stremjenja pije na zdravje carja, carinje in carske rodbine. — Oba vladarja sta torej naglašala ozko prijateljstvo mej Rusijo in Avstrijo in zlasti poudarjala da v popolni solidarnosti delujeta na dosego istega smotra. — Zlasti pomenljivo v političnem oziru je tudi, da se je naš cesar mnogo pogovarjal z voditelji ruske vnanje politike. Sestanek in omenjeni napitnici obeh cesarjev prouzročili so najrazličnejša razmotravanja po listih. Pred vsem vse uprek poudarja sklenjeno zvezo obeh vladarjev za ohranitev miru na balkanu. To potrjuje tudi dejstvo, da so srbska, bolgarska, rumunska in črnogorska vlada prišla priznala pisma od Rusije in Avstrije, ker so se korektno vedle v sedanjem kritičnem položaju, to se pravi da se niso vtikale v turško grške homatije. To je ob enem migljaj, kako naj se obnašajo te balkanske države tudi zanj. Brezdvomno bodo imenovane države videče solidarnost Avstrije in Rusije, tudi res ostale mirne. Avstrija in Rusija hočeta, da na Balkanu ostane vse pri starem in oba vladarja sta se ob sestanku zavezala da bota skrbela skupno za ohranitev miru. Ker tudi Nemčija to želi, moremo danes po sestanku dveh mogočnih vladarjev s smelostjo trditi, da svetovni mir še nadalje ni v najmanjši nevarnosti. — Cesar Fran Josip je podaril za uboge v Petrogradu 3000 rubljev, avstro-ogerskemu pomožnemu društvu v Petrogradu 1500 rubljev, onemu v Odesi 500 rubljev, za katoliške cerkvene namene v roke petrograjskega nadškofa 1000 rubljev, služabnikom v zimski palači 2000 rubljev.

Grška. — Umevno je, da vsled neuspehov grške vojske na bojnem polju, ne more biti vse v najlepšem redu doma v Atenah. Dozvalo se je tudi mej narodom, kdo je kriv porazov gršev ojske namreč prestolonaslednik sam in njegov generalni štab. Demonstracije napram kralju so torej razumljive. Kraljeva rodbina Grškem že poprej ni bila popularna. Kralj Jurij se je že dolgo tako rekoč boril za prestol. Vojsko s Turkom je pričel le, ker se je čutil prisiljenega. Če je kralj p. tolikih neuspehov grške vojske pri narodu še bolj ob zaupanje, je to le naravna posledica. Vsled tega vznemirjeno ljudstvo je grška vlada s tem pomirila in za prvi hip preprečila revolucijo, da je odstopilo ministerstvo, katero je baje odgovorno za vso nesrečo v Tesaliji. Ralli vodja opozicije, ki je razkril počenjanje prestolonaslednika in generalnega štaba v Tesaliji, je sestavil novo ministerstvo. Nova vlada je začela delo v težavnem trenutku, vendar upa na zboljšanje vojske proti Turkom. Zastopniki ministerstva so sami odšli na bojišče, da se osobno o vseh vojnih razmerah prepričajo in potem potrebno ukrenejo. S tem pa kakor rečeno se je revolucija v Atenah le za enkrat preprečila. Če grška vojska ne doseže še nadalje nobenih uspehov, zgodi se prav lahko, da ljudska nevolja prežene kralja in dinastijo. Kralj menda že misli na to, kajti o njegovi domovini v Smidstrupu pri Kodanji, se že pripravljajo na dohod kraljev. — Neko poročilo ve povedati, da je velika množica naskočila palačo prestolonaslednika, porgrabila orožje in razbila vso hišno opravo. Kralj hoče mesto zapustiti. — Novi grški vladi, se vidi, da bi, dasi je sklenila nadaljevati boj s Turško, rada prišla do miru. To seveda bi rada najlepšim načinom dosegla. Odpoklicala je s Krete vojaštvo in s tem pripoznala vevlastim, da se ne ustavlja korakom teh v krečanskem vprašanju. Grška bi rada

tihoma zvabila vevlasti, da bi nji v prid zastavila svoja posredovanja napram Turkom v dosego miru.

Srbija in Črnogora. — Srbski kralj Aleksander je šel na obisk h knežji rodovini črnogorski v Cetinje. Knez je došlega gosta pozdravil najpristraneje, vojaštvo je delalo spalir. V knežjo palačo dospevši je pozdravil kralj Aleksander kneginjo in princezinje ter se na to podal v palačo princa Danilo. Mesto Cetinje si je tem povodom odelo praznično obleko. Pravijo, da se je kralj Aleksander šel v Cetinje ženit. Tudi zatrjujejo, ba bode pot kraljeva imela vspeh in da mu knez da edno svojih princezinj. V tem oziru je potovanje srbskega kralja v Cetinje prav pomenljivo.

Obrtnija.

Umetna volna.

(Konec.)

Zanimivo je, kako se cunje dobivajo. Cunjar gre od hiše do hiše, in zlasti po kmetih zbira cunje za gumbke, bucike in podobno drobnjavo. Cele vreče nabranih cunj on pošlje potem trgovcu v mesto. Tu se cunje dobro preiščejo. Če je mej njimi še kaj porabljivega, proda se starinarju. Od cunj se porežejo gumbi in obšivi.

Ti mestni trgovci potem cunje prodajo večji trgovini, katere jih dobiva od kacic 20 do 30 taci trgovcev. Ta večja trgovina, pa se začne blago znanstveno razvrščati. Volna vkupe, bombaž vkupe in platno vkupe. Take večje trgovine prodajo cunje veliki izvaževalni trgovini, katere ima na stotisoče v trgovini. Tu se še blago enkrat prebere. Ločijo se cunje po barvi, loči grebenasto volno in gradešalne, slabše vrste od boljše, in blago je gotovo za tovarne.

Take trgovine že dobro vedo, da cunje iz vseh dežel niso jednako dobre. Čim delavnejši in varčnejši je narod, tem bolje obnosi obleko in tem slabše so cunje iz dotičnega kraja. Angleži imajo tako slabe cunje, da jih morajo za svoje tovarne od drugod dovažati. Nemčija je pa zaradi cunj na dobrem glasu in nje cunje se dobro plačujejo.

Večkrat pa volnene cunje niso popolnoma čiste, pri-mešano je jim nekaj pavole. Taka volna se mora karbonizirati. Denejo se v vodo, v kateri je nekaj odstotka žveplene kisline, ali pa klorovega aluminija ali klorovega magnezija. Ko se volna dobro namoči, se dene v posebno peč, kjer se ogreje do 100°. Voda se pri tem izhlapi. Kislina ali solna raztoplina se pa tako zgosti, da izogljani rastlinska vlaka, dočim se volne skoro nič ne loti. Ogljeni prah, v katerega se je premenila pavola, se sedaj iz volne iztepe.

Da se pa volna more opresti, pride sedaj v nekak velik vrteč boben, v katerem so znotraj ostri zobje. Tu se posamični kosi strgajo in dobi se neka snov, ki je jako podobna volni, samo da je različno barvana.

Te različne barve delajo preglavice tovarnarjem. Dandanes že azarinskimi barvami tako dobro pobarvajo da barve ne odpraviš. Če ni dovolj blaga blizu iste barve